

Tänk på kikhosta – hos barn, vuxna och gravida

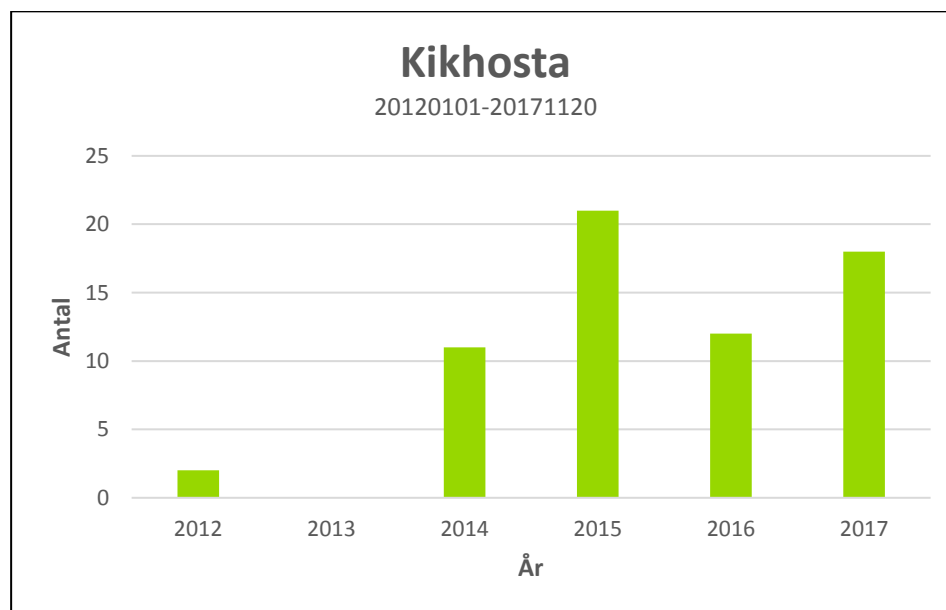
Från och med 2014 har fler fall av kikhosta anmälts i Region Jämtland Härjedalen jämfört med de föregående åren. Även under 2017 har vi många fall och därför är det angeläget att informera om diagnosen och de smittskyddsåtgärder som krävs för att undvika fall i den mest utsatta gruppen; ovaccinerade spädbarn. Folkhälsomyndigheten publicerade nya rekommendationer under augusti 2016 med huvudbudskapen.

- Vara uppmärksam på diagnosen hos spädbarn, höggravida kvinnor samt individer i alla åldrar, inklusive äldre, som har nära kontakt med spädbarn.
- Tidig diagnostik och behandling.
- Vaccination i tid för de allra minsta.

Viktigast av allt är att skydda spädbarn yngre än sex månader då de har en betydligt större risk att drabbas av allvarlig sjukdom!

Rekommendationer för att förebygga kikhosta hos spädbarn - Folkhälsomyndigheten riktar sig till personal inom hälso- och sjukvården, särskilt inom mödrahälsovård, barnhälsovård, barnsjukvård och primärvård.

Kikhosta – Helårsstatistik

Antalet rapporterade kikhostefall steg påtagligt under 2014 och har därefter hållit sig på en hög nivå. Under 2017 har fram till och med november månad 18 fall rapporterat. Av dessa var 2 barn 0-1 år och båda var helt ovaccinerade. Två barn i åldern 2- 6 år anmälades, varav ett hade fått 3 doser och det andra 4 doser vaccin. Fem rapporterade ungdomar i åldern 11-16 år hade alla erhållit 4 doser vaccin. Noterbart är att 4 av de anmälda var äldre än 60 år, den äldste 83 år.

Uppmärksamma symtom

Var uppmärksam på långvarig hosta hos de personer som vistas nära spädbarn. Tänk på att sjukdomen inte alltid behöver ge de typiska kikningarna utan symtombilden kan hos ungdomar och vuxna domineras av enbart långvarig hosta. Vuxna och vaccinerade barn får ofta lindrig sjukdom men kan ändå vara smittsamma. Hos spädbarn kan kikhosta ge symtom som matningssvårigheter, andfåddhet, hosta och eventuellt snuva. I sällsynta fall kan spädbarnet få andningsuppehåll. Kikhosta är mycket smittsamt.

Erbjud provtagning

Var frikostig med att ta prov på spädbarn och på personer som vistas nära barnet och som har symtom på långvarig hosta även om kikningar inte förekommer. Diagnostik görs med PCR-teknik (påvisning av bakteriens DNA i nasopharynx). Patienten är PCR-positiv minst tre veckor efter insjuknandet. OBS! Fall förekommer även bland de som är grundvaccinerade (erhållit tre doser vaccin), då detta beräknas ge ett 80-procentigt skydd under 6-7 år. Genomgången infektion ger immunitet i cirka 15 år.

Informera

Informera föräldrar om att risken för att smittas av kikhosta har ökat och att spädbarn yngre än sex månader har klart större risk att drabbas av allvarlig sjukdom. Därför bör spädbarn skyddas genom att undvika nära kontakt med personer som har långvarig hosta. Spädbarn smittas för det mesta av personer i barnets närmaste omgivning, som inte är medvetna om att de har kikhosta. Det är därför bra om till exempel nyblivna familjer, innan de går hem efter barnets födsel, får frågan om någon i familjen eller familjens umgängeskrets har långvarig hosta.

Behandla med antibiotika för att undvika allvarlig sjukdom hos spädbarn

Barn under sex månader bör få förebyggande behandling redan vid misstanke om att de kan ha utsatts för smitta. Antibiotikabehandling till spädbarn med kikhosta inom den första sjukdomsveckan ger en betydligt kortare period med hostattacker jämfört med om behandlingen påbörjades senare än två veckor efter symtomdebut. Antibiotikabehandling bör därför sättas direkt vid misstanke på att barnet blivit utsatt för smitta alternativt insjuknat med misstänkt kikhosta. Fördröj inte i onödan antibiotikabehandling genom att invänta att smitta verifierats med provtagningen.

Det kan ibland även bli aktuellt att behandla barn i åldern 6-12 månader, äldre barn med fysiska funktionsnedsättningar och övriga som har spädbarn bland hushållskontakterna. Kikhosta hos gravida är i sig ingen särskild risk för fostret. Vid kikhosta hos den gravida eller i familjen, i anslutning till förlossning, finns risk för smittoöverföring till det nyfödda barnet och antibiotikabehandling bör då starkt övervägas till den gravida kvinnan och övriga familjemedlemmar. På detta vis kan det nyfödda barnet undvika att bli smittad.

Erbjud vaccin i tid

De första vaccindoserna ges vid 3, 5 och 12 månaders ålder och man kan då räkna med ett gott vaccinskydd från 6 månaders ålder. Därmed är det viktigt att inte fördröja administrationen av den första dosen vaccin.